

ní na majetek dlužníka Z. L., vyvolala (téhož dne v 14.33 hodin) účinky předjímané ustanovením § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona jen ve vztahu k majetku dlužníka Z. L. Závěr, že ohledně E. L. zde nebylo žádné překážky, jež by bránila pokračování exekuce postihující její výlučný majetek, tedy nebyl a není závislý ani na tom, zda zde v době vydání napadeného usnesení byl nějaký nevypořádaný (podle E. L.) procesní úkon (insolvenční návrh E. L. nebo jen návrh na povolení oddlužení podaný E. L.); podstatné je, zda insolvenční soud vydal (a v insolvenčním rejstříku zveřejnil) vyhlášku, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení na majetek E. L. Taková vyhláška však v době vydání napadeného usnesení nebyla vydána.

Tento závěr s sebou nese konečné posouzení podaných dovolání jako nedůvodných (poměřováno uplatněnou dovolací argumentací).

U přípustného dovolání přihlíží Nejvyšší soud z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) též k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Takovou vadou

pak řízení trpí ve vztahu k dovolateli (povinnému Z. L.). Osobami oprávněnými k podání odvolání proti usnesení o příklepu jsou (v rozhodné době byly) osoby uvedené v § 336k odst. 1 a 2 o. s. ř. (v rozhodném znění). Řadí-li ovšem označené ustanovení mezi takové osoby „povinného“, pak tím zjevně má na mysli povinného jako osobu, jejíž majetek je postižen usnesením o příklepu. V daném případě však takovou osobou byla pouze povinná E. L. (dovolatelka). Usnesení o příklepu se (totiž) týkalo výlučně jejího majetku; vůči povinnému Z. L. nepůsobilo a ani nemohlo působit, když účastníci, soudní exekutor i odvolací soud byli ve shodě v tom, že vůči povinnému Z. L. se od 6. listopadu 2013 prosazovaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na jeho majetek (včetně účinku dle § 109 odst. 1 písm. c/ insolvenčního zákona). Podal-li povinný Z. L. odvolání proti usnesení o příklepu, jež se týkalo výlučně povinné E. L., pak odvolání bylo v tomto rozsahu podáno někým, kdo k odvolání není oprávněn (§ 218 písm. b/ o. s. ř.) a odvolací soud pochybil, jestliže odvolání povinného Z. L. věcně projednal

(ač správně je měl odmítnout jako subjektivně nepřipustné).

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.):

[1] Zamítl dovolání povinné E. L. (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

[2] Změnil napadené usnesení v té části, kterou odvolací soud rozhodl o odvolání povinného proti usnesení o příklepu tak, že odvolání povinného Z. L. se odmítá (§ 243d písm. b/ o. s. ř.).

Jen pro úplnost a zcela bez vlivu na výsledek dovolacího řízení (s ohledem na to, co bylo řečeno výše k § 241a odst. 6 o. s. ř.) Nejvyšší soud dodává (v zájmu předejití dalších sporů), že podle aktuálního stavu insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka Z. L. nenastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení na majetek E. L. ani po vydání napadeného usnesení.

Lukáš Pachl

Uplatnění nepřihlášených nákladů exekuce po oddlužení povinného

V poslední době se množí dotazy dlužníků, kterým byly po splnění oddlužení odpuštěny zbývající dluhy, zda po nich může exekutor požadovat úhradu nákladů exekuce. Pokud se po zahájení exekuce stane povinný účastníkem insolvenčního řízení, má exekutor právo svůj nárok přihlásit do insolvenčního řízení. V této situaci však často dochází k tomu, že exekutor nestačí před zahájením insolvenčního řízení vydat exekuční příkaz k úhradě nákladů exekuce. Do insolvenčního řízení si tak může přihlásit pouze minimální náklady ve výši 7.865,- Kč.¹⁾

Někteří exekutoři tedy zdánlivě přišli na způsob, jak získat od povinného celou výši nákladů exekuce. V případě, že se povinný stane účastníkem insolvenčního řízení a je prohlášen jeho úpadek, exekutor svou pohledávku ve výši minimálních nákladů exekuce do insolvenčního řízení nepřihlásí. Po splnění oddlužení je dlužník zproštěn povinnosti úhrady zbývajících dluhů, které vznikly před prohlášením úpadku dlužníka, a byly přihlášeny do insolvenčního řízení a zároveň i těch dluhů, které do insolvenčního řízení přihlášeny nebyly, ačkoliv také vznikly před prohlášením úpadku. Z takových dluhů se tak stávají naturální obligace, jejichž splnění již není možné nárokovat prostřednictvím státní moci, tj. soudním či dokonce vykonávacím řízením nebo exekucí. Po zproštění od placení dluhů by měl exekutor na návrh oprávněného exekuci zastavit, respektive na návrh povinného (§ 55 exekučního řádu), přičemž exekutor vyzve oprávněného, zda souhlasí se zastavením exekuce. Pokud oprávněný souhlasí exekutor exekuci zastaví. V případě, že oprávněný se zastavením exekuce nesouhlasí, předloží exekutor věc soudu, který o zastavení exekuce rozhodne. Ještě, než dojde k tomuto postupu, exekutor vydá příkaz k náhradě nákladů exekuce a vyzve povinného k jeho úhradě. Povinný se zcela při-

JUDr. Ing. Pavel Fabian

Foto: archiv

rozeně informují na tuto povinnost v domnění, že po splnění oddlužení již žádné dluhy nemají, přičemž jim exekutor sdělí, že se jedná o vznik nového dluhu, který nepodléhá skončenému insolvenčnímu řízení.

Povinnost k úhradě nákladů exekuce však nevzniká povinnému vydáním příkazu k náhradě nákladů exekuce, nýbrž již samotným zahájením exekuce. Takto se také vyjádřil i Ústavní soud, který uvedl, že „je třeba tento považovat pouze za rozhodnutí, jímž je s ohledem na průběh před-

mětného exekučního řízení autoritativně určena konkrétní výše nákladů exekuce, nikoli za rozhodnutí, které by teprve zakládalo povinnost povinného k jejich úhradě, neboť tato povinnost povinnému vznikla již nařízením exekuce.“²⁾ Exekutor je tak povinen přihlásit svou pohledávku na nákladech exekuce do insolvenčního řízení jako ostatní věřitelé povinného.

Překvapujícím v tomto případě je, že exekutoři takto postupují navzdory tomu, že se již touto problematikou zabýval jak Nejvyšší, tak i Ústavní soud. Zatímco Nejvyšší soud konstatoval, že postavení exekutora v insolvenčním řízení je obdobné jako postavení jiného věřitele³⁾, Ústavní soud se zabýval přímo stížností zabývající se uplatnění nákladů exekuce po skončení insolvence po povinném. Ústavní soud konstatoval, že „za této situace je jediným možným výkladem, který by nestál v rozporu se smyslem a účelem insolvenčního zákona, a tedy jediným výkladem, který lze považovat za ústavně konformní, takový výklad, že osvobození dle § 414 odst. 1 insolvenčního zákona se vztahuje i na tuto pohledávku, kterou tedy nelze uspokojit jinak než její přihláškou do insolvenčního řízení. Opačný závěr by totiž zcela popíral smysl oddlužení, neboť si lze snadno představit situaci, kdy by se dlužník, který splnil podmínky pro oddlužení, znovu ocitl v dluhové pasti, tentokrát proto, že by nebyl schopen dostát povinnosti k úhradě nákladů exekucí, které vůči němu byly nařízeny ještě v době před zahájením insolvenčního řízení. Takový výklad však zjevně připustit nelze.“⁴⁾

Otázkou tedy zůstává, zda existuje možnost na uspokojení nákladů exekuce i jinak než v insolvenčním řízení. Exekutoři se již vydali i opačnou cestou a požadovali v případě, kdy je povinný oddlužen, náklady exekuce po oprávněném. Takovým případem se zabýval Městský soud v Praze, který uvedl, že je „zejména třeba v obecné rovině zdůraznit, že oprávněná v situaci, kdy bylo až v průběhu exekučního řízení zahájeno

řízení insolvenční, nemohla nijak ovlivnit, rovněž tak další průběh jak insolvenčního, tak i exekučního řízení. Proto zejména z tohoto důvodu jí nelze přičíst z procesního hlediska k tíži jakékoliv zavinění na zastavení exekuce. Z tohoto důvodu nelze ani jí uložit povinnost hradit soudní exekutorce její náklady. Za situace, kdy dojde k oddlužení povinného a k vydání usnesení o jeho osvobození od placení pohledávek dle § 414 odst. 1, 2 INSZ, nelze v usnesení o zastavení exekuce uložit povinnost k náhradě nákladů exekuce ani povinnému, ani oprávněnému.⁴⁵⁾

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že exekutor v případě, že se povinný ocitne v insolvenční, má jedinou možnost pro uspokojení svých nákladů, a to podání přihlášky do insolvenčního řízení. Samozřejmě nelze spoléhat pouze na to, že exekutoři budou tento postup dodržovat. Je tedy důležité, aby také povinný a oprávnění, kterým bylo předepsáno uhradit náklady exekuce, se proti postupu exekutorů bránily v příslušné lhůtě podali opravný prostředek.

JUDr. Ing. Pavel Fabian,
insolvenční správce se zvláštním povolením

1) Nález ÚS ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 [online]. Ústavní soud [vid. 29. 6. 2018]. Dostupný z: www.nalus.cz

2) Tamtéž

3) Usnesení NS ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. 21 Cdo 3182/2014 [online]. Nejvyšší soud [vid. 29. 6. 2018]. Dostupný z: www.nsoud.cz

4) Nález ÚS ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 [online]. Ústavní soud [vid. 29. 6. 2018]. Dostupný z: www.nalus.cz

5) Usnesení MSPHA ze dne 25. 2. 2016, sp. zn. 14 Co 39/2016 [online]. Nejvyšší soud [vid. 29. 6. 2018]. Dostupný z: www.nsoud.cz

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA SPOUŠTÍ MEDIÁLNÍ KAMPAŇ NA PODPORU OBĚTEM TRESTNÉHO ČINU

MEDIÁLNÍ KAMPAŇ NA POMOC OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ ZAHÁJILA V MINULÝCH DNECH PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. PO DOBU PĚTI MĚSÍCŮ BUDE PROBÍHAT V CELÉ ČESKÉ REPUBLICE NA INTERNETU, V ROZHLASE A V TISKU. CÍLEM OSVĚTOVÉ AKCE JE UPOZORNIT OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI A ŠIRŠÍ OKRUH POŠKOZENÝCH NA JEJICH PRÁVA A MOŽNOST JEJICH NAPLNĚNÍ A TAKÉ INFORMOVAT O TĚTO PROBLEMATICE VEŘEJNOST. MEDIÁLNÍ KAMPAŇ JE SOUČÁSTÍ ČTYŘLETÉHO PROJEKTU NA POMOC OBĚTEM PROČ ZROVNA JÁ II.

TEXT: KŽ, FOTO: KN

O mediální kampani na pomoc obětem trestných činů novináře informovali pracovníci Probační a mediační služby (zprava) Mgr. Marek Tkáč, Mgr. Markéta Sirotková a Bc. Karin Rohlová.